

تاثیر قلمرو بر ارتقا کیفیت تعاملات اجتماعی در فضای عمومی مدياتک

الهام موهبت زاده^{۱*}، نورمحمد - منجزی^۲،

۱- کارشناس ارشد معماری ، eli.mohebat@yahoo.com

۲- دکتری طراحی شهری و عضو هیئت علمی دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور nmohammad39311@yahoo.com

⋮

چکیده

فراگیر شدن رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اطلاع‌رسانی جهانی، موجب تقلیل ارتباط رودرروی افراد، به عنوان عاملی کاربردی و حیاتی گردیده است از این روی افراد به دنبال فرصتهایی در راستای تجربه روابط اجتماعی هستند. حضور جمع کثیری از مردم در یک فضای معماری بزرگ یا یک فضای شهری اولین گام جهت ایجاد مشارکت عمومی می‌باشد. بارزترین عامل تقویت روابط اجتماعی در فضاهای عمومی، حفظ قلمرو افراد است. دستیابی به قلمرو شخصی سبب امکان تسهیل روابط متقابل اجتماعی و پیوند عاطفی بین فرد و مکان می‌گردد. به همین منظور خلق مکانی عمومی با حفظ قلمرو در زمینه ارتقاء کیفیت تعاملات اجتماعی یکی از دغدغه‌های تحقیق حاضر است. پرسش حاضر چنین بیان می‌شود؛ با توجه به حفظ قلمرو چگونه می‌توان "فضای عمومی خلق کرد که سبب افزایش تعاملات اجتماعی و سطح آگاهی در افراد جامعه گردد"؟ نتیجه نهایی تحقیق، برنامه‌ریزی و طراحی یک مرکز اطلاع‌رسانی با حفظ قلمرو است. این گونه مراکز اطلاع‌رسانی در جهان با عناوینی همچون مدياتک و یا مرکز چند رسانه‌ای شناخته می‌شود. روشی که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفته به طور عمده بر تحلیل محتواست. به علت عدم وجود چنین مراکز اطلاع‌رسانی در ایران امکان بررسی‌های میدانی و تحلیل‌های کالبدی رفتاری در این زمینه وجود ندارد، بنابراین در ابتدا با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و جستجو در منابع اینترنتی، به گردآوری اطلاعات مفاهیم نوین ارتباطی، اطلاع‌رسانی، حفظ قلمرو و با استفاده از روند استدلال منطقی این نتیجه گرفته می‌شود که جوامع امروز بشری به واسطه ماهیت در حال تغییر خود نیازمند مکان‌هایی جهت شکل‌گیری تعاملات اجتماعی در حین فرایند اطلاع‌رسانی و تبادل اطلاعات برای ایجاد حس مالکیت افراد هستند. با توجه به عدم استقبال از فضاهایی که در آن تعاملات اجتماعی شکل می‌گیرد، جهت جذب افراد نظریه قابل تأمل این است که با تقسیم‌بندی فضاها می‌توان روابط را به راحتی هدفمند نموده و قلمرویی جهت جلوگیری از پراکندگی تعاملات و حس مالکیت مکانی افراد را ایجاد کرد.

واژه‌های کلیدی: مدياتک، قلمرو، فضای عمومی، تعاملات اجتماعی.

۱- مقدمه

فضای عمومی بستر شکل‌گیری زندگی اجتماعی جامعه است. اهمیت فضای عمومی، اساساً به جهت رابطه‌ای است که با راهبردهای اجتماعی، بیان زندگی فعال شهروندی و پالایش ساخت اجتماعی دارد. طراحان شهری با توجه به چگونگی رابطه انسان و فضای مصنوع، سعی در ساماندهی محیط انسانی و تسهیل روابط مطلوب اجتماعی دارند. یکی از بنیادیترین عوامل تقویت روابط اجتماعی در فضاهای عمومی، حفظ قلمرو و حریم خصوصی افراد است. دستیابی به قلمرو شخصی سبب تسهیل روابط متقابل اجتماعی و پیوند عاطفی بین فرد و مکان می‌گردد. در صورت عدم تفکیک مشخص و مناسب قلمرو فضایی، شهروندان به ناچار به وسیله مقابله و ستیز با محیط، مرز دلخواه تعامل از دید خود را به دست می‌آورند.